

České školství v mezinárodním srovnání

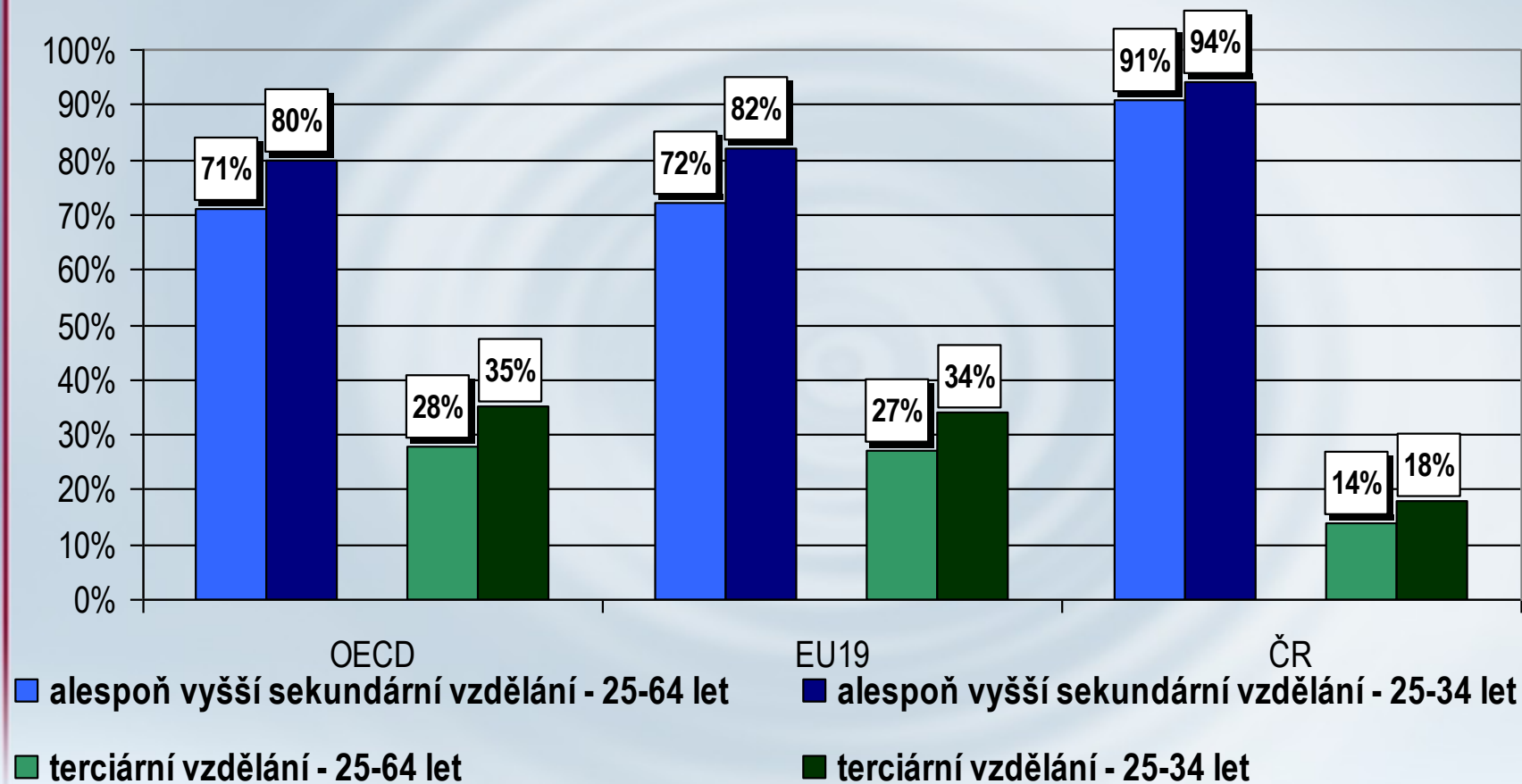
**Stručné seznámení s vybranými ukazateli
publikace OECD
Education at a Glance 2010**

Tisková konference 7. 9. 2010

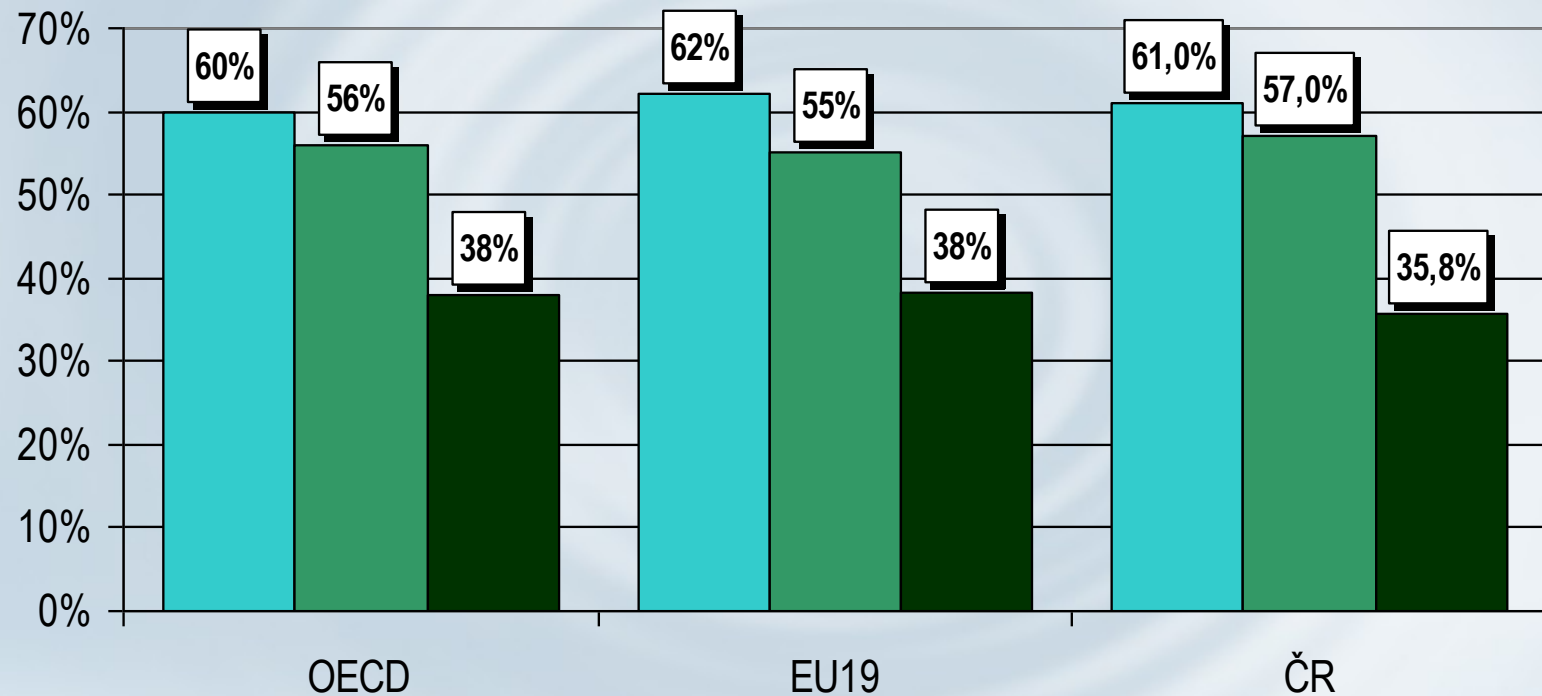
Publikace OECD Education at a Glance 2010

- ❖ vydávána OECD (Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj) od konce 80. let
- ❖ údaje za školní/akademický rok 2007/08
- ❖ údaje za finanční rok 2007
- ❖ další údaje za rok 2007, 2006
- ❖ datové podklady vystaveny na www.oecd.org/edu/eag2010
- ❖ uvolnění dat 7. 9. 2010 v 11:00

Podíly obyvatel podle nejvyššího dosaženého vzdělání (2008)



Přechody z vyššího sekundárního vzdělávání do terciárního, míra graduace v programech typu 5A (2008)



■ míra graduace v programech typu 3A (střední s MZ)

■ míra vstupu do programů 5A (vysokoškolské)

■ míra graduace v programech 5A (vysokoškolské)

Míra úspěšného dokončování terciárního vzdělávání (2008)

- ❖ v průměru v zemích OECD předčasně odejde z terciárního vzdělávání 31 % těch, kteří do něj nastoupí
- ❖ terciární vzdělání typu 5A dokončí v zemích OECD v průměru 70 % těch, kteří do něj nastoupí, stejně tak v zemích EU19 a v České republice
- ❖ ne vždy se jedná o neúspěch při studiu jako takový, často jde o výběr nevhodného programu nebo o získání lukrativního zaměstnání

Účast dospělých ve vzdělávání (2007)

- ❖ v zemních OECD se účastní vzdělávání v průměru 40 % obyvatel ve věku 25-64 let
 - v *České republice* se jedná o **38 % obyvatel ve věku 25-64 let**,
 - v zemích EU19 celkem o 37 %
- ❖ z genderového pohledu je situace ve vzdělávání v průměru zemí OECD i EU19 vyrovnaná,
 - v *České republice* se **častěji vzdělávání v dospělém věku účastní muži (42 %) než ženy (34 %)**
- ❖ čím mladší lidé jsou, tím častěji se v dospělosti účastní vzdělávání (50 % ve věku 25-34 let, 27 % ve věku 55-64 let), obdobná situace je v zemích EU19 (47 % obyvatel ve věku 25-34 let, 23 % ve věku 55-64 let)
 - v *České republice* jde o **44 % lidí ve věku 25-34 let, 22 % ve věku 55-64 let**
- ❖ čím vyšší vzdělání lidé v zemích OECD mají, tím častěji se v dospělosti účastní vzdělávání (22 % lidí se vzděláním nižším než vyšším sekundárním, 60 % s terciárním vzděláním)
 - v zemích EU19 se jedná o 20 % lidí se vzděláním nižším než vyšším sekundárním, 59 % s terciárním vzděláním
 - v *České republice* jde o **15 % lidí se vzděláním nižším než vyšším sekundárním a o 62 % s terciárním vzděláním**

Ekonomické výnosy ze vzdělávání (2008)

- ❖ příjmy rostou spolu s dosaženým vzděláním
 - muži s terciárním vzděláním vydělávají v zemích OECD o 58 % více než muži s vyšším sekundárním vzděláním, **v ČR se jedná o rozdíl 93 %**
 - ženy s terciárním vzděláním vydělávají v zemích OECD o 54 % více než ženy s vyšším sekundárním vzděláním, **v ČR se jedná o rozdíl 64 %**

- ❖ příjmy rostou spolu s věkem

- ❖ příjmy žen jsou nižší než příjmy stejně vzdělaných mužů
 - ženy s vyšším sekundárním vzděláním vydělávají v zemích OECD o 24 % méně než muži, **v ČR o 21 % méně**
 - ženy s terciárním vzděláním vydělávají v zemích OECD o 28 % méně než muži, **v ČR o 29 % méně**

Jaké jsou společenské dopady vzdělávání?

- ❖ dosažené vzdělání pozitivně ovlivňuje vlastní hodnocení
 - zájmu o politiku – významné rozdíly jsou zejména mezi vyššími vzdělanostními kategoriemi
 - sebehodnocení zdraví – významné rozdíly jsou zejména mezi nižšími vzdělanostními kategoriemi
 - mezilidské solidarity – zejména na vyšších úrovních vzdělání

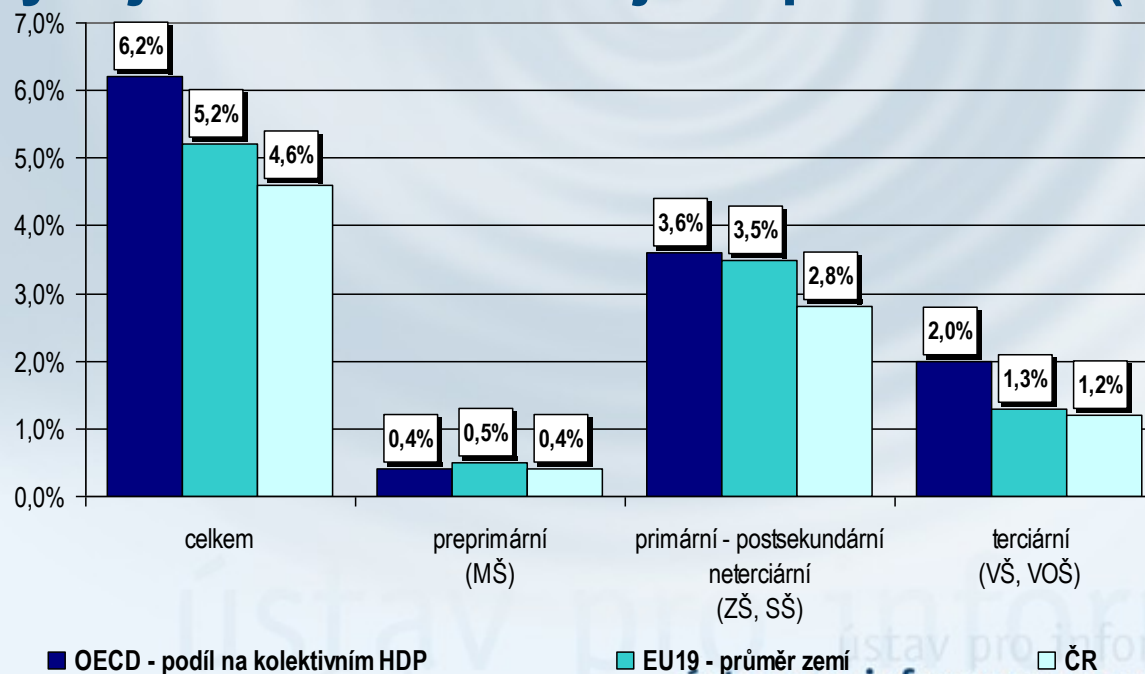
Jaký je vztah mezi ekonomikou a vzděláním?

- ❖ v průměru OECD zaměstnavatelé platí dvakrát více za pracovníka s terciárním vzděláním než za pracovníka, který nemá ani vyšší sekundární vzdělání
- ❖ roční mzdové náklady významně rostou s vyšší úrovní vzdělání, a to jak u mužů, tak u žen
- ❖ v zemích OECD jsou průměrné roční mzdové náklady u lidí se vzděláním
 - nižším než vyšší sekundární - 40 000 US \$ u mužů a 29 000 US \$ u žen
 - v ČR jde o 17 000 US \$ u mužů a 13 000 US \$ u žen
 - vyšším sekundárním - 48 000 US \$ u mužů a 36 000 US \$ u žen
 - v ČR jde o 23 000 US \$ u mužů a 18 000 US \$ u žen
 - terciárním - 74 000 US \$ u mužů a 53 000 US \$ u žen
 - v ČR jde o 47 000 US \$ u mužů a 33 000 US \$ u žen

Výdaje na žáka/studenta (2007)

- ❖ výdaje na žáka v primárním až sekundárním vzdělávání činí v průměru v zemích OECD 7 572 US \$
 - v zemích EU jde o 7 618 US \$ a v **ČR o 4 712 US \$**
- ❖ výdaje na studenta v terciárním vzdělávání činí v zemích OECD v průměru 12 907 US \$, výdaje na vlastní vzdělávání 8 587 US \$
 - v zemích EU jde o 12 084, resp. 7 609 US \$ a v **ČR o 8 209, resp. 6 738 US \$**

Výdaje na vzdělávání jako podíl HDP (2007)



Změny ve výdajích na žáka/studenta (2000–2007)

- ❖ v zemích OECD vzrostly výdaje na primární, sekundární a postsekundární neterciární vzdělávání o 22 %, počty žáků klesly o 1 % a výdaje na žáka vzrostly o 25 %
 - v zemích EU výdaje vzrostly o 22 %, počty žáků klesly o 4 % a výdaje na žáka vzrostly o 28 %
 - v ČR se jednalo o 34% nárůst výdajů, 12% pokles počtu žáků a 52% nárůst výdajů na žáka

- ❖ v zemích OECD vzrostly výdaje na terciární vzdělávání o 36 %, počty studentů o 22 % a výdaje na studenta o 14 %
 - v zemích EU výdaje vzrostly o 37 %, počty studentů o 19 % a výdaje na studenta o 17 %
 - v ČR se jednalo o 105% nárůst výdajů, 58% nárůst počtu studentů a 30% nárůst výdajů na studenta

Veřejné výdaje na vzdělávání (2007)

- ❖ země OECD vydají v průměru 13,3 % svých veřejných výdajů na vzdělávání (země EU19 12,1 %, **ČR 9,9 %**), z toho
 - na primární, sekundární a postsekundární neterciární vzdělávání v průměru 9,0 % (země EU19 8,0 %, **ČR 6,1 %**)
 - na terciární vzdělávání v průměru 3,1 % (země EU19 2,9 %, **ČR 2,5 %**)

Očekávaná doba vzdělávání (2008)

- ❖ v zemích OECD může 15letý člověk očekávat, že ve vzdělávání stráví v průměru 6,8 roku, muži 6,7 roku, ženy 6,9 roku
 - v zemích EU19 se jedná o 7,0 let (u mužů 6,8 roku, u žen 7,2 let), v ČR o 7,0 roku (u mužů 6,7 roku, u žen 7,3 roku)

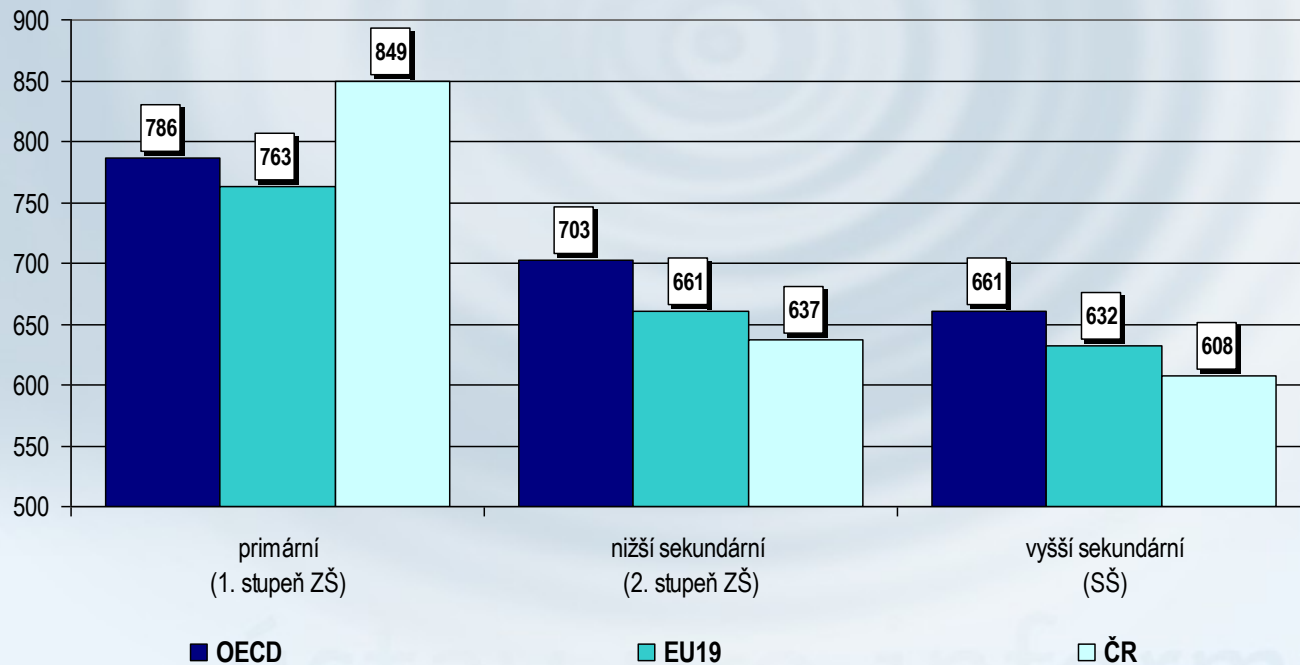
Nesoulad mezi prvním zaměstnáním a dosaženým vzděláním (2008)

- ❖ v zemích OECD v průměru 7 % osob s vyšším sekundárním vzděláním pracuje v nekvalifikovaných profesích
 - v ČR se jedná o 3 % pracujících s vyšším sekundárním vzděláním
- ❖ v průměru v zemích OECD 23 % terciárně vzdělaných lidí pracuje v zaměstnáních s nižšími kvalifikačními požadavky
 - v ČR se jedná o 7 % pracujících s terciárním vzděláním

Jak jsou učitelé odměňováni (2008)

| | průměrné roční platy učitelů po 15 letech praxe (v US \$ přepočtených na paritu kupní síly) podle vzdělávacích úrovní | | |
|------|--|------------------|------------------|
| | primární | nižší sekundární | vyšší sekundární |
| OECD | 37 426 | 41 927 | 45 850 |
| EU19 | 38 582 | 41 519 | 45 043 |
| ČR | 21 652 | 22 084 | 23 540 |

Kolik času stráví učitelé ve třídě? (2008)



Jaké jsou možnosti výběru školy?

- ❖ země OECD umožňují rodičům v primárním a nižším sekundárním vzdělávání výběr veřejné školy, ale téměř všechny žáky primárně přiřadí do spádové školy na základě bydliště
- ❖ ve 23 zemích OECD existují na úrovni primárního a nižšího sekundárního vzdělávání soukromé na státu závislé školy a ve 20 zemích se v nich platí plné nebo částečné školné
- ❖ ve 24 zemích OECD na těchto vzdělávacích úrovních existují i nezávislé soukromé školy
- ❖ možnost domácího vzdělávání existuje na primární úrovni ve 24 zemích OECD a na nižší sekundární úrovni ve 22 zemích
- ❖ v 39 % zemích OECD jsou na veřejných školách v nižším sekundárním vzdělávání realizovány povinné státní zkoušky
- ❖ v 93 % zemích OECD je na nižší sekundární úrovni stanoven standard nebo částečně standardizované kurikulum
- ❖ v 70 % zemích OECD existují ve veřejných školách omezení pro velikosti tříd
- ❖ v téměř všech zemích OECD jsou po učitelích veřejných škol vyžadovány certifikované standardy pro výkon učitelské profese

Jak mohou rodiče ovlivňovat vzdělávání svých dětí ve školách?

- ❖ v 18 ze 30 zemí OECD vyžadují účast rodičů ve školské radě veřejné školy, v případě soukromých škol se jedná o 13 z 23 zemí
- ❖ v 10 z 26 zemí OECD hrají asociace rodičů přímou nebo formální roli jako poradní orgán vlády
- ❖ v 27 zemích OECD je právně ošetřena možnost rodičů podávat stížnosti na veřejné školy
- ❖ většina zemí OECD deklarovala, že rodiče mají možnost odvolávat se proti rozhodnutí školy, a to jak v případě veřejných, tak soukromých škol